

SECURITATEA FINANCIARĂ — COMPONENTĂ FUNDAMENTALĂ A SECURITĂȚII NAȚIONALE

Alexandr CAUIA, doctor în drept, conferențiar universitar (ORCID: 0000-0002-1952-5734)

FINANCIAL SECURITY — FUNDAMENTAL ELEMENT OF NATIONAL SECURITY

The financial security turns out to be the most important element of the economic security especially, and the national security generally. As the specialty literature and the legislation in force do not provide a unanimously acceptable definition for the financial security phenomenon, we propose to review certain initiatives defining this extremely complex concept in order to identify the constitutive elements and the characteristics of the state's financial security. This paper analyzes the essence and the typology of internal and external threats on the national financial system and the defining elements of the concept and the strategy ensuring the financial security as efficient judicial mechanisms and tools in preventing and combating the threats and the risks related to the state's financial security.

Key words: economic security, financial security, internal and external threats, concept of financial security, strategy of financial security.

Securitatea financiară se dovedește a fi cel mai important element al securității economice în special și al securității naționale în general. Datorită faptului că literatura de specialitate și legislația în vigoare nu furnizează o definiție unanim acceptabilă pentru fenomenul de securitate financiară, ne propunem să trecem în revistă unele inițiative de definire a acestui concept extreme de complex, în vederea identificării elementelor constitutive și caracteristicilor securității financiare a statului. De asemenea în textul prezentului articol sunt analizate esența și tipologia amenințărilor interne și externe asupra unui sistem financiar național și elementele definitorii ale concepției și strategiilor de asigurare a securității financiare drept mecanisme și instrumente juridice eficiente de prevenire și combatere a amenințărilor și riscurilor la adresa securității financiare a statului.

Cuvinte-cheie: securitate economică, securitate financiară, amenințări interne și externe, concepția securității financiare, strategia securității financiare.

Securitatea economică este o categorie multidimensională și complexă. Cele mai frecvente forme de manifestare a acesteia sunt: securitatea resurselor naturale, energetică, alimentară, științifico-inovațională, tehnologică, securitatea relațiilor economice externe și cea financiară.

În literatura științifică modernă, putem găsi mai multe abordări ale definirii conceptelor de „securitate economică“, „securitatea financiară“ și principala contribuție la stabilirea esenței acestui fenomen o fac economiștii, sociologii, filosofii. Cu rare excepții, reprezentanții comunității juridice practice nu participă la acest proces.

Drept urmare, știința juridică nu are o definiție general acceptată a conceptului de „securitate financiară“.

Astfel, economiștii consideră uneori securitatea financiară atât „drept principala condiție a capacității statului de a desfășura o politică financiară și economică independentă în conformitate cu interesele sale naționale“, cât și „drept stare a economiei, care asigură formarea fluxurilor financiare pozitive ale statului în volumele necesare îndeplinirii sarcinilor și funcțiilor sale.“¹

Adesea se încearcă să se prezinte securitatea financiară prin intermediul imperativului de asigurare a dezvoltării sistemului financiar. În special, B. V. Gubin propune următoarea definiție pentru discuții științifice: „Securitatea financiară asigură o astfel de dezvoltare a sistemului financiar și a relațiilor și proceselor financiare din economie, care creează condițiile financiare necesare pentru stabilitatea socio-economică și financiară a dezvoltării țării, integritatea și unitatea sistemului financiar (inclusiv sistemele: monetar, bugetar, fiscal, de credit și valutar), depășirea cu succes a amenințărilor interne și externe în sfera financiară“.²

Cercetările disponibile în acest domeniu sunt în mod clar insuficiente. În literatura de specialitate lipsește o definiție sistemică și unanim acceptată a conceptului de „securitate financiară“, criteriile sale nu au fost stabilite pentru a „defini concret și accesibil acest aspect pentru fiecare subiect al securității“,³ nu au fost analizate specificul și compoziția amenințărilor, categoriile inițiale și mecanismele eficiente de utilizare a instrumentelor financiare.

Una dintre cele mai importante componente ale securității economice este securitatea financiară. Este practic imposibil să rezolvi oricare dintre problemele cu care se confruntă statul fără a asigura securitatea financiară.⁴

Spre deosebire de conceptele de securitate, securitate națională și economică, nu s-a acordat suficientă atenție cercetării plene a categoriei de „securitate financiară“. În opinia autorului I.V. Boroduško, „anume securitatea financiară este unul dintre cele mai puțin dezvoltate și controversate aspecte ale securității economice. În literatura de specialitate, sunt prezentate o serie de definiții ale conceptului de securitate financiară, dar nu există o singură interpretare general acceptată a acestei categorii științifice și nici prevederile legale nu formulează conceptul de securitate financiară.“⁵

1 Бурцев В.В. *Государственный финансовый контроль финансовой безопасности*. В: Аудиторские ведомости. 2001. № 9, с. 18.

2 Сенчагов В. К. *Экономическая безопасность России: (Общий курс)*, Москва: Дело, 2005, с. 312.

3 Баранов В. М. *Законодательное определение понятия «экономическая безопасность государства» и современные проблемы ее правового регулирования. Экономическая безопасность России: политические ориентиры, законодательные приоритеты, практика обеспечения*. В: Вестник Нижегородской академии МВД России. 2001. № 1, с. 15.

4 Трандафил А.К. *Финансовая безопасность государства в условиях глобализации*. В: Культура народов Причерноморья, 2001, № 16, с. 97.

5 Бородушко И.В. *Налоговая безопасность: понятие и сущность*. В: Вестник Санкт-Петербургского университета МВД России. 2010. № 2 (46), с. 108.

În spațiul post-sovietic, categoria „securitate financiară“ nu a fost abordată suficient de cuprinzător. În epoca sovietică, problemele de securitate erau luate în considerare în principal în legătură cu activitatea economică externă sau cu infracțiunile economice. În plus, studiile efectuate au fost caracterizate printr-o abordare întâmplătoare, selectivă și dezechilibrată a anumitor aspecte ale problemei.

Securitatea financiară se caracterizează prin interdependență și interacțiunea strânsă a componentelor sale. Prin urmare, deficiențele și erorile în menținerea unor parametri de securitate financiară îi afectează imediat pe alții.⁶

Într-o economie mondială turbulentă, securitatea financiară a țării este o garanție a dezvoltării sale socio-economice. Securitatea financiară ar trebui înțeleasă ca un astfel de nivel de autosuficiență și stabilitate a sistemului financiar național, în care statul are capacitatea de a răspunde în mod adecvat la amenințările interne și externe și de a realiza o politică economică independentă pentru a proteja interesele vitale ale individului, societății și statului în sfera financiară.⁷

Conceptul de securitate financiară ar trebui să includă obiectivele și scopurile prioritare de asigurare a securității, modalitățile și metodele de realizare a acesteia, care ar reflecta în mod adecvat rolul finanțelor în dezvoltarea socio-economică modernă a statului. O politică de securitate financiară bazată pe conceptul de securitate financiară ar trebui să conțină:

- crearea unui cadru juridic în domeniul securității financiare;
- un plan de acțiune al puterii executive care vizează îmbunătățirea structurii organelor de stat relevante;
- un program și un plan pentru punerea în aplicare a practicii juridice în domeniul securității financiare.

Securitatea financiară este privită din diferite unghiuri, în special:

- *din punctul de vedere al abordării funcționale a resurselor*, securitatea financiară este protecția intereselor financiare ale entităților comerciale la toate nivelurile relațiilor financiare prin asigurarea cu resurse financiare suficiente a întreprinderilor, organizațiilor și instituțiilor, regiunilor, sectoarelor economiei de stat pentru a-și satisface nevoile și obligațiile;
- *din punct de vedere static*, securitatea financiară este o stare de fapt care se caracterizează prin stabilitatea sistemelor financiar, monetar-valutar, bancar, bugetar, de impozitare, investițional, vamal și depozitar care se manifestă prin rezistența la influențele negative interne și externe, capacitatea de a preveni expansiunea financiară externă, de a asigura funcționarea eficientă a sistemului economic național și creșterea economică;
- în *sensul reglementării normative*, securitatea financiară prevede crearea unor astfel de condiții de funcționare a sistemului financiar, în care, în primul

6 Трандафил А.К. *Финансовая безопасность государства в условиях глобализации*. В: Культура народов Причерноморья, 2001, № 16, с. 98.

7 Кайгородцев А.А. *Некоторые аспекты обеспечения финансовой безопасности России*. В: Теоретическая экономика, №1, 2019 с. 67.

rând, nu există practic nicio oportunitate de a direcționa fluxurile financiare în sferele nereglementate de actele legislative în vigoare și, în al doilea rând, diminuarea pînă la minimum a oportunității de utilizare a fluxurilor financiare în scopuri ilegale.⁸

Relevanța acestui subiect este dată de fenomenele de criză din economia mondială și națională, generate, în primul rând, de criza din sfera financiară. În condițiile crizei se manifestă cel mai clar toate problemele existente în stat: economice, politice, juridice etc., generate de deficiențele sistemului pentru asigurarea celei mai importante direcții de securitate națională -securitatea financiară.

În astfel de perioade, autoritățile ar trebui să acorde o importanță deosebită securității statului, a organizațiilor și a cetățenilor, să dezvolte instrumente eficiente pentru a elimina amenințările emergente sau pentru a atenua consecințele acestora.

Securitatea financiară este un concept care include un set de măsuri, metode și mijloace pentru a proteja interesele economice ale statului la nivel macro, structurile corporative, activități financiare ale entităților de afaceri la nivel micro. La nivel macro, securitatea financiară este capacitatea statului în timp de pace și în situații de urgență de a răspunde în mod adecvat la impacturile financiare negative interne și externe.⁹

Cea mai scurtă definiție a acestui concept este prezentată de A. V. Kolosov: „... abilitatea de menținere și dezvoltare a potențialului financiar, asigurarea independenței și stabilității finanțelor publice”.¹⁰

Astfel, securitatea financiară constă în:

- apărarea intereselor financiare la toate nivelurile relațiilor financiare;
- prezența unui anumit nivel de independență, stabilitate și reziliență a sistemului financiar al țării în contextual influenței factorilor destabilizatori interni și externi care amenință securitatea financiară;
- capacitatea sistemului financiar al statului de a asigura funcționarea eficientă a sistemului economic național și creștere economică constantă.¹¹

Securitatea financiară a statului include: securitate bugetară, securitate fiscală, securitatea sistemului bancar și de credit, securitatea circulației financiare și monetare, securitatea investițiilor, asigurarea stabilității inflației și prețurilor, securitatea pieței de asigurări și a burselor, securitatea valutară.

8 Каранина Е.В. *Финансовая безопасность (на уровне государства, региона, организации, личности)*. Киров: ФГБОУ ВО «ВятГУ», 2015, с.11.

9 Клоков Е. А. *Финансовая безопасность государства: сущность и современные угрозы*. В: Научный вестник Омской академии МВД России № 2(37), 2010, с. 44.

10 Колосов А. В. *Обеспечение экономической безопасности хозяйствующих субъектов: методологические подходы. Экономическая безопасность России: политические ориентиры, законодательные приоритеты, практика обеспечения*. В: Вестник Нижегородской академии МВД России. 2003. № 3, с. 25.

11 Каранина Е.В. *Финансовая безопасность (на уровне государства, региона, организации, личности)*. Киров: ФГБОУ ВО «ВятГУ», 2015. — 239, с. 11

Toate elementele (tipurile) de securitate financiară sunt interconectate și interdependente între ele și sunt axate pe asigurarea stabilității financiare. Este evident că securitatea financiară poate fi calificată atât drept o stare de fapt, cât și ca proces, adică un sistem pe mai multe niveluri și, în cele din urmă, ca pe o categorie cu mai mulți factori. Dacă caracterizăm subiectele de nivel diferit ale securității financiare, atunci trebuie remarcat faptul că specificul conținutului acestora depinde de caracteristicile intereselor fiecărui element individual.¹²

Securitatea financiară a statului este principala condiție pentru a asigura statului capacitatea de a desfășura activități financiare independente și politici economice în conformitate cu interesele și legislația sa națională. Securitatea financiară a statului constă în capacitatea de a:

- asigura sustenabilitatea și stabilitatea dezvoltării economice a statului, a sistemului de plăți și decontări și a principalilor parametri economici;
- neutraliza impactul crizelor financiare globale și acțiunile deliberate ale actorilor globali (state, corporații transnaționale etc.) și/sau ale subiecților tenebri sau cu reputație dubioasă (clanuri și structuri corporative, mafiote etc.) asupra sistemului economic și socio-politic național;
- preveni exodul de capital pe scară largă peste hotare și „fugă de capital“ din sectorul real al economiei;
- preveni conflictele între autoritățile de la diferite niveluri cu privire la distribuirea și utilizarea resurselor sistemului bugetar național;
- utiliza fonduri din împrumuturi străine atrase în economia țării cât mai optim posibil;
- preveni infracțiunile și contravențiile prin care se încalcă raporturile juridice financiare (inclusiv legalizarea — spălarea — veniturilor din infracțiuni).

Sistemul financiar trebuie să aibă o anumită marjă de siguranță pentru circumstanțe neprevăzute și extraordinare, astfel încât organismele de stat să poată răspunde rapid și prompt la apariția amenințărilor și să neutralizeze factorii ce le generează în scopul prevenirii potențialelor pierderi socio-economice.¹³

Securitatea financiară este o condiție prealabilă pentru o funcționare durabilă a sistemului financiar al țării, în care este posibil să se prevină:

- apariția unei crize financiare;
- distrugerea fluxurilor financiare;
- eșecuri în furnizarea de resurse financiare principalilor participanți la activitatea economică;
- încălcarea stabilității circulației monetare.¹⁴

12 Каранина Е.В. *Финансовая безопасность (на уровне государства, региона, организации, личности)*. Киров: ФГБОУ ВО «ВятГУ», 2015, с. 16.

13 *Idem*, с. 12.

14 Косов М.Е. *Финансовая система и безопасность экономики России в условиях санкций*. В: Вестник экономической безопасности, 2016. № 6, с. 211-222.

Crearea unui sistem eficient de securitate financiară prevede stabilirea unei definiții clare și sistematizarea surselor de potențiale amenințări într-o anumită zonă, precum și resursele disponibile și necesare pentru neutralizarea acestora.

Importanța clasificării amenințărilor la adresa securității financiare constă în necesitatea de a evalua situația, aspectele și tendințele negative existente în dezvoltarea lor, de a grupa acțiunile negative și pozitive ale factorilor și, pe această bază, de a elabora recomandări solide pentru luarea deciziilor specifice. Dificultatea identificării clare a surselor unei potențiale amenințări la adresa securității financiare se datorează faptului că același factor este perceput absolut diferit din punctul de vedere al unui individ, al unui grup de persoane, al entităților economice, al formațiunilor politice, al statului și al societății în ansamblu.

Protecția securității financiare a subiecților de diferite niveluri poate fi realizată de reprezentanți ai autorităților legislative, executive și judiciare, diferitelor partide, organizații și mișcări civice, structuri de afaceri specializate și mass-media. Banca Națională ar trebui să joace un rol special în asigurarea securității financiare a statului, deoarece îi este încredințată, în primul rând, sarcina de a dezvolta și implementa politica monetară a statului, precum și modalitățile de a menține un nivel sigur de funcționare a sistemului bancar intern.¹⁵

Amenințările la adresa securității financiare sunt fenomene și procese care:

- au un impact negativ asupra sistemului financiar al țării;
- destabilizează situația socio-economică;
- împiedică realizarea intereselor economice ale individului, societății și statului.¹⁶

Amenințările la adresa securității financiare a statului nu sunt doar circumstanțe cauzate de motive economice obiective, ci și acțiuni (inacțiuni) care încalcă regulile dreptului financiar. Dezavantajul pentru asigurarea eficienței a securității financiare a statului este lipsa reglementării juridice a categoriei „amenințărilor la adresa securității financiare a statului” și a listei acestor amenințări. Pentru a elimina această deficiență, este necesară o activitate legislativă extinsă, iar consolidarea conceptului de „amenințări la adresa securității financiare a statului” într-un act legislativ pare a fi cel mai bun instrument posibil.

Lista amenințărilor la adresa securității financiare a statului poate fi indicată în documentele de natură temporară, întrucât odată cu schimbarea situației economice din lume, compoziția amenințărilor este supusă unei actualizări periodice.¹⁷

La moment, se pot distinge două grupuri principale de amenințări: interne și externe.

15 Трандафил А.К. *Финансовая безопасность государства в условиях глобализации* // Культура народов Причерноморья, 2001, № 16, с. 99.

16 Кайгородцев А.А. *Некоторые аспекты обеспечения финансовой безопасности России*. В: Теоретическая экономика, №1, 2019, с. 68.

17 Долматова Н. Г. *Угрозы финансовой безопасности государства*. В: Финансовое право, № 1, 2017, с. 37

Amenințări interne:

- caracterul prelungit al crizei economice, ieșirea din acesta, prezența condițiilor prealabile pentru alte explozii în dezvoltarea acesteia;
- reducerea resurselor în sfera financiară și de credit pentru ieșirea din criza economică și implementarea cu succes a reformelor ulterioare;
- nivelul scăzut de orientare socială a economiei, scăderea capacității populației de a plăti;
- criminalizarea relațiilor economice, creșterea criminalității economice, corupția.¹⁸

În textul proiectului Strategiei Naționale de Securitate sunt modelate eventualele riscuri interne asupra securității financiare a Republicii Moldova. Instabilitatea și procesele curente din sistemul financiar-bancar constituie premise de insecuritate financiar-bancară și, totodată, amenințări pentru economia națională.

Toate acestea se manifestă prin:

- 1) acționare netransparentă pe piața bancară și de asigurări;
- 2) favorizare a deturnărilor de mijloace financiare din instituțiile bancare, prin generarea creditelor neperformante;
- 3) prejudiciere și derutare a mediului de afaceri, iar în consecință generarea unei instabilități economice și social-politice în țară;
- 4) operațiuni suspecte derulate prin intermediul băncilor comerciale ce prezintă indicii temeinice de „spălare” a banilor.

Amenințările asupra sectorului financiar-bancar se manifestă, de asemenea, prin tranzacții dubioase cu acțiunile instituțiilor bancare, prin influența negativă a sectorului bancar din regiunea transnistreană.¹⁹

Amenințări externe:

Pierderea pozițiilor economice externe în urma presiunii create de concurenții străini pe piețele externe și impunerea de sancțiuni economice;

- participarea inegală la structurile internaționale de reglementare financiară și de credit;
- creșterea datoriei financiare externe și în consecință, dependența față de împrumuturile externe;
- valorizarea ridicată a sistemului bancar etc.²⁰

În proiectul Strategiei Naționale a Republicii Moldova la acest aspect putem constata următoarele: Influența externă asupra economiei și pieței financiar-bancare, asupra ramurilor de producere, infrastructurilor critice, conservarea proceselor de

18 Каранина Е.В. *Финансовая безопасность (на уровне государства, региона, организации, личности)*. Киров: ФГБОУ ВО «ВятГУ», 2015, с. 21

19 Proiectul Strategiei Securității Naționale a Republicii Moldova [on line] <http://www.presedinte.md/app/webroot/proiecte/SSN16.pdf> (accesat 03.06.2020), p. 8

20 Каранина Е.В. *Финансовая безопасность (на уровне государства, региона, организации, личности)*. Киров: ФГБОУ ВО «ВятГУ», 2015. — 239 с. 21

modernizare a acestora s-a materializat activ în ultimii ani și comportă consecințe pe toate dimensiunile securității naționale.²¹

Conceptul de „măsuri financiare de securitate“ nu este identic cu conceptul „măsuri de securitate financiară“. Diferențierea acestor concepte poate fi realizată în baza mai multor criterii:

- în primul rând, măsurile de securitate financiară pot fi atât reguli de securitate financiară, cât și sancțiuni de securitate financiară, în timp ce măsurile financiare de securitate sunt doar sancțiuni de securitate;
- în al doilea rând, spre deosebire de măsurile financiare de securitate care sunt doar de natură materială, măsurile de securitate financiară pot fi atât de natură materială cât și imaterială (de exemplu, un avertisment cu privire la execuția necorespunzătoare a procesului bugetar);
- în al treilea rând, măsurile financiare de securitate vizează reglementarea doar a anumitor relații, iar măsurile de securitate financiară pot fi luate în procesul de reglementare a oricărei relații (de exemplu, confiscarea bunurilor ca măsură de securitate financiară, poate fi aplicat și în legătură cu bunurile obținute ca urmare a infracțiunilor care încalcă alte relații decât relațiile entităților economice în procesul operațiunilor de distribuție, redistribuire și utilizare a resurselor financiare).²²

Mizând pe clasificarea propusă de N.V. Shchedrin,²³ măsurile de securitate financiară pot fi împărțite în reguli de securitate financiară și măsuri financiare de securitate, care pot fi prevăzute într-un act normativ sau în acte normative diferite (chiar și în acte normative care reglementează diferite ramuri ale dreptului).²⁴

Algoritmul pentru alegerea unei soluții de prognoză ca parte integrantă a etapei de bază a previziunilor legale în domeniul asigurării securității economice a statului constă din următoarele etape:

a) determinarea problemei ce urmează a fi rezolvată — în această etapă, se formulează problema de rezolvat, se determină blocul relațiilor din domeniul asigurării securității economice a statului care este influențat de această problemă, se justifică necesitatea intervenției de reglementare a statului în sfera economică, se formează un scenariu de bază al dezvoltării evenimentelor în caz de absență a intervenției de reglementare (la formarea scenariului de bază, sunt luate în considerare riscurile posibile (inclusiv probabilitatea apariției acestora, precum și grupurile de persoane care vor fi afectate de consecințele negative ale riscurilor realizate) și incertitudi-

21 Proiectul Strategiei Securității Naționale a Republicii Moldova [on line] <http://www.presedinte.md/app/webroot/proiecte/SSN16.pdf> (accesat 03.06.2020), p.10

22 Моргун О.В. *Понятие и основные особенности мер финансовой безопасности*. В: Правовое обеспечение национальной безопасности с. 238-239.

23 Щедрин Н.В. *Концептуально-теоретические основы правового регулирования и применения мер безопасности*. Красноярск: СФУ, 2010. с. 262-263.

24 Моргун О.В. *Понятие и основные особенности мер финансовой безопасности*. В: Правовое обеспечение национальной безопасности. с. 239

nea indicatorilor de care depinde dezvoltarea scenariului, o gamă largă de condiții și factori, inclusiv cei deja existenți, măsuri de reglementare de stat și eficacitatea acestora, prognoze de dezvoltare socio-economică, tendințe existente);

b) stabilirea obiectivelor intervenției de reglementare juridică — în această etapă este necesar să se determine obiectivele generale, speciale (legate de domeniile individuale de soluționare a problemei) și tehnice (concretizarea realizării obiectivelor speciale și direct legate de indicatorii selectați ai impactului de reglementare) ale intervenției de reglementare în sfera economică;

c) determinarea listei de modalități posibile de rezolvare a problemei — în această etapă, este luată în considerare posibilitatea rezolvării problemei prin utilizarea unor forme de asigurare a unei implementări mai eficiente a măsurilor de reglementare existente, sunt determinate alte soluții posibile ale problemei. Lista eventualelor forme de răspuns la problemă este restrânsă pe baza unui număr de criterii, inclusiv:

- modelarea, adică abținerea de la impactul care este în mod clar disproporționat față de amploarea problemei;
- eficacitate (rentabilitatea, adică excluderea opțiunilor care necesită costuri disproporționat de mari);
- legalitate (precum și dacă organul de stat responsabil dispune de competențele necesare);

d) determinarea listei consecințelor pozitive și negative pentru diferitele moduri de soluționare a problemei (evaluarea lor calitativă și cantitativă (monetară)) — consecințele impactului de reglementare sunt determinate pe baza scenariului stabilit și diferențiate în: pozitive și negative, directe și indirecte, așteptate și neașteptate, probabile și puțin probabile, pe termen scurt, pe termen mediu și pe termen lung, micro și macro-rezultate etc.;

e) selectarea celei mai eficiente soluții la problemă — drept cele mai generale criterii, de regulă, se utilizează indicatori de eficacitatea, eficiența costurilor și respectarea obiectivelor strategice și a priorităților politicii de stat.

Indicatorii de securitate financiară sunt: soldul bugetului de stat, nivelul datoriei publice externe și interne ca procent din PIB, deficitul balanței de plăți, nivelul activității investiționale, nivelul de monetizare a economiei, rata inflației, stabilitatea monedei naționale, volumul rezervelor internaționale ale Băncii Naționale, exodul de capital din țară, starea sistemului bancar.²⁵

Prognoza legală în domeniul asigurării securității economice a statului este o combinație a următoarelor tipuri de previziuni:

- după obiect — starea securității economice (tipurile sale individuale) sau subiecți;

25 Стратегия национальной безопасности Российской Федерации до 2020 года. Утверждена Указом Президента Российской Федерации от 12 мая 2009 г. № 537 [on line] http://www.mid.ru/foreign_policy/official_documents//asset_publisher/CptICkB6BZ29/content/id/294430 (accesat 10.06.2020).

- în orientare — în dinamică, bazată pe o continuare condiționată în viitor a stării de securitate economică, și statică, bazată pe reperi prestabilite;
- în funcție de stadiul implementării proiectului de act juridic de reglementare — preliminar, efectuat înainte de acceptarea riscului (fixarea juridică a riscului); operațional (studiul riscului în timpul implementării proiectului); ulterior, efectuat pe baza analizei practicilor de aplicare a legii într-o anumită perioadă;
- în funcție de etapele de timp acoperite — pe termen scurt (tactic — până la 1 an), pe termen mediu (strategic — de la 1 la 5 ani) și pe termen lung (prospectiv — de la 5 la 15 ani).²⁶

Strategia de securitate financiară ar trebui să se concentreze asupra dezvoltării și implementării consecvente a măsurilor pentru consolidarea și dezvoltarea proceselor pozitive și depășirea tendințelor negative în domeniul relațiilor financiare, obiectivele imediate și pe termen lung ale acestei strategii și mecanismele pentru implementarea acesteia trebuie să fie determinate. În același timp, strategia de securitate financiară a statului și politica economică a statului sunt strâns interconectate și interacționează.

Strategia de securitate financiară ar trebui să includă cel puțin:

- determinarea criteriilor și parametrilor (cantitativi și calitativi) ai sistemului financiar care îndeplinesc cerințele de securitate financiară;
- dezvoltarea de mecanisme și măsuri pentru identificarea amenințărilor și a generatorilor acestora;
- caracteristicile zonelor de manifestare a acestora (zone de localizare a amenințărilor);
- stabilirea principalelor subiecte ale amenințărilor, mecanismele de funcționare a acestora și a impactului acestora asupra sistemelor economic și socio-politic la nivel național;
- determinarea obiectelor, articolelor, parametrilor, precum și metodologia de control, factori de prognoză care determină apariția amenințărilor la adresa securității financiare, efectuarea de cercetări pentru identificarea tendințelor și oportunităților pentru anihilarea sursei și fluxului de amenințări;
- organizarea unui sistem adecvat de organisme de control financiar de stat;
- formarea mecanismelor și măsurilor de politică financiară și economică, neutralizând sau atenuând impactul factorilor negativi.²⁷

Astfel, putem constata cu certitudine faptul că rolul și locul expertizei juridice în domeniul identificării mecanismelor și instrumentelor eficiente de realizare și garantare a securității economice și a celei financiare a statului în general și a Republicii Moldova în special este unul crucial.

26 Денисевич, А. В. *Теоретико-прикладные основы правового регулирования обеспечения экономической безопасности Республики Беларусь*. Минск: Ин-т нац. безопасности Респ. Беларусь, 2014. — 216 с. 196-197

27 Трандафил А.К. *Финансовая безопасность государства в условиях глобализации*. В: *Культура народов Причерноморья*, 2001, № 16, с. 99.

Toate elementele unei politici, concepții, strategii, plan de acțiuni conțin în sine aspect care pot fi medelate, generate și asigurate de a fi respectate, doar sub rezerva prezenței consistente a inițiativei și expertizei juridice pe lângă cele economico-financiare alături de care ar trebui să formeze un sistem bine încheiat de organe competente și o rețea de specialiști consacrați care să contribuie decisiv la prevenirea și combaterea amenințărilor și pericolelor asupra securității financiare a Republicii Moldova.

Este inerent necesar ca în cei mai proximi termeni să fie elaborate și adoptate documentele structural ale domeniului securității economice și a celei financiare care ar servi drept platformă atât normativă cât și regulatorie pentru toate subiectele vizate și pentru sistemul de stat.

Modelarea și adoptarea unei politici și a unei concepții în domeniul securității financiare a statului, reglementarea juridică a scopurilor, obiectivelor și sarcinilor în domeniul securității financiare care ar fi reflectate în conținutul unei strategii, adoptarea unui plan de acțiuni bine stabilite în vederea asigurării securității financiare a statului, determinare prin text de lege a noțiunii, esenței și periodicității de revizuire a riscurilor și amenințărilor la adresa securității financiare a Republicii Moldova, descrierea exhaustivă a funcțiilor și competențelor organelor de stat în cadrul acestui segment specific și regulilor de cooperare și colaborare dintre acestea, prospectarea eventualelor scenarii pentru situațiile de criză constituie prioritățile determinante ale domeniului, iar tergiversarea realizării acestor sarcini și reglementarea indirectă sau post-factum ale aspectelor de securitate financiare ar putea să afecteze esențial negativ capacitatea sistemului național de asigurare a securității Republicii Moldova în contextul realităților cotidiene unde viteza și capacitatea de reacție a elementelor financiare se dovedesc a fi cele mai importante caracteristici calitative și cantitative ale capacității de intervenție a statului în vederea prevenirii sau combaterii riscurilor și amenințărilor la adresa securității statului în general și a securității economice în special.